

ת"פ 30841/08/13 - מדינת ישראל נגד משה אחרק

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"פ 30841-08-13 מדינת ישראל נ' אחרק

בפני כב' השופטת דבורה עטר

בעניין:

המאשימה - מדינת ישראל

נגד

הנאשם - משה אחרק

הכרעת דין

פתח דבר

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו ביצוע עבירה של קבלת דבר במרמה, בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 לחוק העונשים התשל"ז-1977 (להלן: "החוק").
2. מכתב האישום עולה כי מ.א (להלן: "המתלוננת") סובלת מליקוי שכלי קל ובעקבות

עמוד 1

המתואר בכתב האישום מונה לה אפוטרופוס.

בתחילת שנת 2010 במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, נפגשו הנאשם והמתלוננת בתור לכספומט בבנק, בראש העין. המתלוננת ניסתה למשוך כספים והנאשם פנה אליה והציע את עזרתו. בהמשך נוצר בין הנאשם למתלוננת קשר במהלכו, במשך תקופה של מספר חודשים, נהגו להיפגש במרכז המסחרי בראש העין.

במהלך תקופה זו נטל הנאשם את כרטיס האשראי של המתלוננת (להלן: "הכרטיס") תוך ניצול תמימותה ומצוקתה השכלית והציג בפניה מצג שווא כי ישמור את הכרטיס בחזקתו וימשוך עבורה כספים מהכספומט כל אימת שתחפוץ.

במהלך אותה התקופה משך הנאשם כספים באמצעות הכרטיס בסכומים העולים כדי עשרות אלפי ₪.

כמו כן ביקש הנאשם מהמתלוננת למשוך כספים מתכניות החיסכון שלה בבנק, בסך כולל של 77,663 ₪ ולהעבירם אליו תוך שהינו יוצר בפניה מצג שווא כי ישיבם לידיה. בנוסף ביקש ממנה ליטול עבורו הלוואה בסך של 6,000 ₪. המתלוננת נענתה לבקשות והעבירה את הכספים לידי הנאשם.

3. במענה לכתב האישום אישר אמנם הנאשם כי המתלוננת העבירה אליו כספים, בסכום נכבד ואולם כפר כי קיבלם במרמה. לטענתו הדבר היה בהסכמתה של המתלוננת ובלא שהיה מודע כלל להיותה לוקה בשכלה.

הראיות

4. מטעם התביעה העידו אחותה של המתלוננת י נ (להלן: "י"), המתלוננת, והחוקרת המיוחדת, נטע גול שגבתה את גרסתה (להלן: "החוקרת"). בנוסף הוגשו בהסכמה הודעותיהם של אחי המתלוננת, ש ו ז א ו תיעוד רענון הזיכרון שנערך להם במשרדי המאשימה ת/5 - ת/7.

מטעם ההגנה העיד הנאשם.

עדותה של י

5. י העידה כי המתלוננת סובלת מפגיור שכלי, מתגוררת במחיצת אימם וזקוקה לעזרתם המתמדת בכלל תחומי החיים, לרבות בהקשר לניהול ענייניה הכספיים בבנק. עוד לדבריה הכרטיס הוצא לשימושה האישי, למשיכת כספים בלבד ובסכום שאינו עולה על 400 ₪.

י העידה בנוסף כי המתלוננת ביקשה לרכוש מזגן ועל כן התלוותה אליה לבנק על מנת למשוך כספים. באותה העת הוברר לה כי לא נותרו כספים בחשבון ובוצעו מספר רב של פעולות משיכה בסכומי עתק. עוד לדבריה, מאחר והיה נהיר לה כי המתלוננת אינה מסוגלת לבצע פעולות אלה בכוחות עצמה, שאלה אותה לפשר הדבר, וזו סיפרה לה:

"... שהכירה אחד בשם משה שהוא עמד מאחוריה בכספומט ושם לב כנראה שהיא מתבלבלת. היא הלכה לכיוון הדואר והוא הלך אחריה ואמר לה שהוא דלוק עליה ושהוא ראה שהיא מתבלבלת ושיתין לו את הכרטיס והוא יוציא בשבילה ויעזור לה ויוציא לה כסף כמה שתרצה. הוא אמר לה גם לא להגייד - לא לספר לאף אחד." (עמ' 7 לפרוטוקול ש' 31).

לדברי י, המתלוננת סיפרה לה בנוסף כי הכרטיס נשאר בחזקת הנאשם וכשביקשה שישבו לרשותה, דחה אותה בלך ושוב. בסופו של יום טען בפניה כי הכרטיס אינו בנמצא מאחר ונבלע בכספומט.

י פירטה כי מתדפיסי החשבון שקיבלה מהבנק הוברר לה שבוצעות פעולות משיכה של כספים מהכספומט, בסכומים גבוהים מאלה שהמתלוננת מסוגלת למשוך בעצמה. כמו כן עלה כי בוצעו באמצעות הכרטיס תשלומים לחברת החשמל, לרכישת דלק וכן הועברו לחשבון כספי תכנית חיסכון פק"מ, באמצעות הוראה טלפונית מסניף בנק בקרית מטלון. בנוסף עלה כי המתלוננת נטלה הלוואה בסך של 6,000 ₪ על שמו של הנאשם, אשר לדבריה התחייב להפקיד לחשבון הבנק שלה מידי חודש, סך של 170 ₪.

י תיארה כי נקלעה לסערת רגשות וניגשה לביתו של הנאשם על מנת להבהיר את העניינים ואולם הלה טען בפניה כי המתלוננת אינה מוכרת לו כלל. עוד לדבריה על כן הגיעה לביתו של הנאשם פעם נוספת בלוויית אחיה והמתלוננת והנאשם זיהה את המתלוננת. באותה העת הטיחה בפניו המתלוננת כי הבטיח להשיב לה את הכרטיס המצוי ברשותו והלה השיב כי כבר אמר לה בעבר שהכרטיס נבלע. בנוסף טענה המתלוננת בנוכחות הנאשם כי בהוראתו, לא סיפרה מאומה וכן כי טען בפניה שיהא לידידה הטוב ביותר.

י פירטה כי בעקבות המקרה חלה הרעה במצבה הפיסי והנפשי של המתלוננת והביעה חשש לצאת מן הבית שמא תפגוש בנאשם, מאחר והיה ידוע לה כי ברשותו נשק.

עוד לדברי י רק לאחר האירוע הובררה להם הנחיצות למינוי אפטרופוס למתלוננת ואחיה ש מונה כאמור, כמפורט בצו **ת/1**.

עדוּתה של המתלוננת

6. המתלוננת העידה בבית המשפט באשר לנסיבות האירועים וכן הוגשה בהסכמה הודעתה בפני החוקרת, **ת/3** (להלן: "**ההודעה**").

בבית המשפט תיארה המתלוננת את שארע כדלקמן:

י"ש. תספרי במילים שלך באופן חופשי מה קרה בינך לבין משה?

ת. הכרטיס. על הכרטיס. משה משך אצלי בכסף. זהו. מה עוד?

ש. תנסי אולי לספר קצת יותר מתי פגשת אותו ומתי הוא ביקש ממך את הכרטיס?

ת. זה היה בחורף. בחורף.

ש. מה היה בחורף?

ת. הייתי בבנק ואחורה (מצביעה על הנאשם) כרגיל לא ידעתי להוציא כסף והוא הוציא את הכסף והכרטיס לא החזיר. זהו. כאילו זהו. כשאני רוצה להוציא, הוא אמר שהוא ישמור לי אותו.

ש. מתי בדיוק הוא ביקש ממך את הכרטיס ומה אמר לך בהקשר לכרטיס?

ת. שישמור לי. כשאני רוצה כסף, כמובן, הייתי מוציאה רק על חופשי-חודשי. זהו.

ש. איך הוא פנה אליך, בהתחלה. מה קרה בינכם ואיך התחלתם לדבר בכלל?

ת. הוא נדלק עלי. היה סיפור כזה. זהו.

ש. מה היה בהמשך - נתת לו את הכרטיס?

ת. הוא משך והלכתי הביתה. הייתי מוציאה חופשי-חודשי - כרטיסיה וזהו. לא יודעת כמה הוא משך.

ש. כשהכרטיס היה אצלך, עוד לפני זה, איזה פעולות היית עושה עם הכרטיס. מה היית יודעת לעשות עם הכרטיס?

ת. הייתי מוציאה רגיל עם הכרטיס 400 ₪ והייתי הולכת הביתה. זהו. הייתי קונה בגדים פה ושם.

ש. איך היית מוציאה את הכסף?

ת. מהכרטיס של החשבון.

ש. איך איזה פעולות היית צריכה לעשות כדי להוציא את הכסף?

ת. (מדגימה הקשה) הייתי עושה במספרים.

ש. איך זכרת אתה מספר שלך?

ת. היה לי בזה - בפנים הכרטיס.

ש. איך מ יכל אחרי זה להשתמש בכרטיס?

ת. הוא יודע.

ש. איך הוא יודע - היה לו את המספר?

ת. כן, זה היה בפנים.

ש. תנסי להסביר למה נתת כרטיס אשראי לבן אדם ברחוב?

ת. הוא אמר שנהיה בסדר, נסתדר, נצא, ידיד.

ש. בכל זאת, למה הבאת לו את הכרטיס אשראי שלך?

ת. הוא צריך למלא דלק, חשמל - לא יודעת מה היה באותו יום.

ש. כמה זמן בערך היה הכרטיס אצל משה?

ת. לא זוכרת. הרבה זמן.

ש. וכל הזמן הזה - למה לא שיתפת את אחותך, היא היתה הרי אחראית על הבנק שלך ולמה לא אמרת לה שהכרטיס לא אצלך?

ת. כי אמרו לי לא לגלות - להיות בשקט.

ש. מי אמר לך?

ת. (צוחקת ומצביעה אחורה לעבר הנאשם).

ש. איך הרגשת עם זה שהכרטיס שלך אצל מישהו אחר כל כך הרבה זמן? מה עשית עם העניין הזה?

ת. לא הצטרכתי אותי וכשהצטרכתי, התקשרתי אליו ואמרתי לו שאני צריכה כרטיס חופשי-חודשי.

ש. מה היתה העבודה שלך בזמנו?

ת. חנות משקפיים.

ש. מה עשית שם?

ת. ניקיון.

ש. את יודעת מה הוא עשה עם הכרטיס שלך?

ת. בסוף, הוא אמר שנבלע לו. אני לא יודעת מה הוא עשה.

ש. הזכרת בעדות שלך משהו על בנק בקרית אריה - מה זה הדבר הזה?

ת. הייתי בקרית אריה.

ש. מה היה שם?

ת. הוא לקח אותי לשם. אני לא יודעת לאיפה הלכתי.

ש. מה הכוונה הוא לקח אותך לשם - למה הוא לקח אותך לשם?

ת. לחשבון - לפקידה, לדבר.

ש. לדבר עם הפקידה?

ת. כן.

ש. על מה הוא דיבר איתה?

ת. לא יודעת, הייתי בצד. שיכניס כסף - 100 ₪ לא יודעת מה לחשבון שלי ועבר לראש העין.

ש. במהלך השיחה הזו עם הפקידה, מה אמרת לה?

ת. שום דבר. הם ישבו לדבר ואני בצד.

ש. בכל התקופה הזו שהכרטיס היה אצל משה, לא רצית לקבל את הכרטיס חזרה או שהיה בסדר שהכרטיס שם?

ת. נבלע לו. לא יודעת. עשיתי חדש ואחרי זה, אחותי באה וגזרה לי אותו עם מספריים.

ש. מתי סיפרת לאחותך על הדבר הזה פעם ראשונה?

ת. כשהיא נכנסה לבנק, כי רציתי לעשות מזגן. דיברנו על מגזן. היא באה הביתה והשתגעה כי ראתה את החשבון ושאלתי מה קרה והיא אמרה שנלך לבנק לראות מה קורה, כי רציתי מזגן והלכנו יחד.

ש. ואז מה אמרת לאחותך?

ת. הלכתי איתה.

ש. היא אמרה שאין כסף ומה אמרת לה?

ת. היא אמרה שאין לי כסף.

ש. ומה אמרת בתגובה?

ת. שאלת מה זה אומר שאין לי כסף והיא אמרה שאין לי כלום בבנק - אפילו לא שקל.

ש. ומה אמרת לך?

ת. הלכתי איתה.

ש. מתי סיפרת לה על מ, בעצם?

ת. כשהכסף נגמר.

ש. מה י עשתה אחרי ששמעה מה שקרה?

ת. התחילה לבכות - מה זה? באה סיפרה לי ואחרי זה סיפרה לאחים שלי. אז, כולם היו בבנק.

ש. איך את הרגשת עם כל הדבר הזה?

ת. משונה. לא ישנתי כל הערב - היו לי פחדים ועד עכשיו, אני מרגישה לא טוב לי.

ש. לפני שהוא אמר לך שהכרטיס נבלע, כל התקופה הזו הכרטיס היה אצלו ולא דיברתם על הנושא הזה?

ת. לא.

ש. מה קרה אחרי שדיברת עם אחותך והלכתם לבית שלו? מה קרה שם?

ת. היא דיברה איתו והוא טען שהוא לא מכיר אותי.

ש. באותו יום שנתת לו את הכרטיס, מי יזם - מי ביקש את הכרטיס - הוא ביקש או שאת הצעת לו?

ת. אני הבאתי לו, אולי יסתדר - יהיה בסדר, אחר כך ראיתי שהכסף נגמר - בסוף, להתראות.

ש. בעדות שנתת עם החוקרת, את כל הזמן דיברת ואמרת בעל ומשפחה - למה התכוונת?

ת. מה?

ש. תספרי קצת על התקופה שאחרי שהדבר התגלה למשפחה - איך הרגשת בתקופה זו?

ת. הרגשתי? מה הרגשתי? הרגשתי לא טוב. סכום כזה? לא טוב, היה רע לי. לא הייתי הולכת לעבודה. רע לי.

ש. סיפרת בעדות בנושא השינה?

ת. כן, שאני לא ישנה בלילות.

ש. למה?

ת. למה? אם היו לוקחים לך את הכסף, היית ישן בלילות?

ש. את יודעת לקרוא?

ת. כן (עושה תנועה של בערך עם היד).

ש. אני מפנה אותך לעדותך, עמ' 7, שורות 27-28 (מצטט). "כאילו שהוא לקח סכום, כאילו לוקח אישה. כאילו הוא בעלי. לא יודע כלום. ביקשתי ממנו שיכנס הביתה ולא רצה להיכנס". תנסי להסביר.

ת. נכון. שיראה את ההורים.

ש. שלך?

ת. כן.

ש. למה שיראה את ההורים שלך?

ת. אז, מה אנחנו יוצאים סתם ככה ברחוב, בלי לראות את ההורים ובלי כלום?" (עמ' 13 לפרוטוקול ש' 18)

7. גם מההודעה עלה כי המתלוננת שמה מבטחה בנאשם וסברה כי הינו רוקם עימה יחסים רומנטיים ועל כן ניאותר להפקיד בידיו את הכרטיס לשימוש, בצינה: "אמרתי שלפחות תשמור לי אותו שנצטרך שיוציא, כאילו לא בסכום כאלה, שישמור לי ושאני אצטרך שיחזיר לי אותו, אני צריכה בגדים, אני צריכה זה, אני צריכה זה" (עמ' 11 ש' 14). ובנוסף: "מה ביקש, למשך חשמל, אני יודעת מה, דלק, אני יודעת מה, הוא סידר את הבית, לא יודעת מה, לא יודעת מה הוא עשה." (עמ' 11 ש' 31).

עוד עלה מההודעה כי הנאשם החזיק בכרטיס בטענה כי ישמור עליו בעבור המתלוננת ובעת שתזקק לו ישיבו לידיה. ואולם בפועל לא עשה כן ואף טען בפניה כי הכרטיס נבלע. עוד עלה כי הנאשם העביר למתלוננת מידי חודש סך של 215 ₪ בלבד, בעבור רכישת מנוי חודשי לנסיעה באוטובוס.

המתלוננת סיפרה בנוסף כי התלוותרת לנאשם לסניף הבנק בקרית אריה, בטענה בפניה ובפני הפקידה כי יפקיד את הכספים לחשבון הבנק שלה ואולם בפועל לא עשה כן.

8. במהלך החקירה הנגדית אישרה המתלוננת כי הנאשם סיפר לה כי הוא מצוי בקשיים כלכליים וביקשה להיות לו לעזר ועל כן העבירה לו כספים בצינה: "כן, אבל זה... בסוף, יותר מדי."

המתלוננת העידה כי קיבלה מהנאשם סך של 200 ₪ לכרטיסיה, מידי אחד לחודש ונפגשו לשם מטרה זו בלבד. עוד לדבריה, נהגה למשוך כספים באמצעות הכספומט בלבד ומעולם לא ביקרה בבנק ולא שוחחה עם פקיד בנק.

המתלוננת אישרה כי התלוותה לנאשם על מנת ליטול הלוואה, בסכום שאינו ידוע לה. עוד לדבריה, ביקשה מהנאשם שישב לידיה את הכרטיס "והוא אמר שישמור לי אותו וכשאני אצטרך, הוא יביא לי את הכסף."

המתלוננת שללה תחילה כי סברה שיחסייהם יובילו לנישואין. בהמשך הסבירה כי העבירה לנאשם את הכרטיס מאחר ונתנה בו אמון וסברה כי ירקמו יחסי זוגיות ואולם נחלה אכזבה.

עוד ציינה המתלוננת כי התקשרה לנאשם אך ורק כשנזקקה לכסף. המתלוננת שללה מכל וכל כי הנאשם הבטיח לה שישב את הכספים.

עדוּתה של החוקרת

9. החוקרת תיארה כי מתוקף תפקידה הינה חוקרת אנשים בעלי לקות שכלית, דוגמת המתלוננת. לדבריה, מפאת היכולת האינטלקטואלית הורבלית של המתלוננת, עלה קושי רב להשיב על שאלות פתוחות ונדרש תיווך וניסוח קונקרטי של השאלות. כמו כן עלה כי השיבה באופן מצומצם מבלי לפרט את השתלשלות הדברים כהווייתם, כפי שהביאה החוקרת לידי ביטוי בפרוטוקול.

10. בחקירה הנגדית פירטה החוקרת כי בעת ביצוע החקירה לא היה בידיה סיכום אבחון מלא של המתלוננת אלא אך את חוות הדעת הראשונית של פרופ' ויינגרטן, ממנה עלה שהמתלוננת סובלת מפיגור שכלי, בלא שצוינה רמתו. עוד לדבריה, לו היה בידיה האבחון המלא של המתלוננת, היה באפשרותה להתאים את השאלות למצבה ואולם היעדרו לא מנע את קיום החקירה. בנוסף פירטה כי החוקר מאפשר לחקור בחקירה מיוחדת גם אנשים בעלי יכולת שכלית גבולית, בלתי תקינה, שאינם מאובחנים כבעלי פיגור קל, וכי די בכך שהחוקר המשטרתי סבור שמדובר באדם עם לקות שכלית, על מנת שיופנו לחקירה כאמור.

כמו כן ציינה החוקרת כי אינה בוחנת בחקירה את שאלת מהימנותה של המתלוננת או את מידת הטעם באזהרתה לאמירת אמת, בעת עדותה בבית המשפט. בצינה: "....אני כן יכולה להגיד על מזל שהיה לה קושי להבין אמירות כלליות, פתוחות, היא היתה צריכה המון קונקרטיזציה בכל השיח בינינו - כיצד ואם זה משליך על האזהרה שלה, אני לא יודעת."

עוד ציינה בהקשר זה כי אינה יכולה לומר מה מקורן של סתירות שהתגלו בעדותה של המתלוננת, אם קיימות כאלה.

הודעתו של ש א - ת/5 ורענון הזיכרון ת/6

11. עלה כי המתלוננת סובלת מפיגור שכלי וכל בר דעת יוכל להבחין בכך, לאחר שיחה קצרה שיקיים עימה. עוד עלה כי זהו מצבה של המתלוננת מאז ומעולם.

הודעתו של ז א - ת/7 ורענון הזיכרון ת/6

12. גם מהודעה זו עלה כי המתלוננת סובלת מפיגור שכלי והדבר נגלה לעין באופן מידי. זאת לנוכח סגנון הדיבור שלה, אופן החשיבה האיטי והדילוג המהיר מנושא לנושא.

עדות הנאשם

13. הנאשם פירט בבית המשפט את שארע כדלקמן:

"ת. אני עבדתי בהובלות, כעצמאי והיה לי כל כך הרבה כסף, עד שנפלתי מאיגרא רמא לבירא עמיקתא והגעתי לפת לחם. הייתי רואה את הקבצנים ברחוב, ראיתי את עצמי אוטוטו שם. הכרתי את האישה הזו מראש העין, ש-ש, לפעמים נפגשנו ודיברנו. לא מכחיש שהיא עזרה לי להקים אותו מהרצפה, האישה הזו ואני אמרתי את כל הדברים בחקירה, שכן נכון שהיא עזרה לי - דבר מדהים, כמו נס זה היה בעיניי ולהודות לאלוהים

ש. איך הכרתם?

ת. הכרנו לפני. כשהיינו קטנים, היינו מתפללים לא רחוק מהבית שלה, אצל הדודים שם והכרנו בפנים. שלום-שלום, בלי. במקרה, בבנק, לדוגמא. אני לא זוכר את הסיטואציה. הכרטיס לא יצא או משהו כזה, לפעמים - אני טועה. אני עזרתי לה שם. לא זוכר. בדיבור - לא נגעתה לה בשום דבר, בשום כלום ואחרי זה, הלכנו ביחד למרכז, היא הלכה לדואר לשלם חשמל ואני גם הלכתי לשלם חלק מהמזונות כי אני בהוצל"פ בקטע הזה וזה גם היתה צרה נוספת עלי. אני מתבייש מהילדים שלי - זה יותר גרוע. הכרנו והיא סיפרה לי מה עושים לה בבית, שמתעללים בה. אני רוצה להזכיר שלא רק שהיא לא נראית לא נורמאלית, אלא מסוג התימניות של פעם, שהדיבור שלהן לא ברור. אני בגלל שגדלתי עם סבתא שלי, יודע. אבל, גם חלילה אם היתה לא בסדר - ראיתי אותה באה עם החלוק של אופטיקנה, עם הסרט כמו של הדיילות האלה. לא הבחנתי בכלום. גם לא חשבתי על כסף או על שום דבר. דיברנו כזה ברגיל ואז, סיפרנו אחד לשני את הבעיות ואני ממש בתקופה הזו בצורה מדוכדכת, היו לי כל כך הרבה צרות וחובות ואנשים יושבים לי פה ולא מבחינת אנשים מאיימים, אבל האי נוחות מזה שאתה חייב - זה היה מצב לא... וגם הבנק... לא הייתי במצב שאני יכול להבחין בדברים. אדם מושיט לך יד, אתה לא יכול להגיד לו לא.

ש. למה היא נתנה לך כסף?

ת. כי אמרתי לה שאני בבעיות ואם היא יכולה לעזור לי. אמרה לי שהיא תחשוב על זה. אמרתי לה שתדלי כי אני בקריסה ולא האמנתי שמישהו... למרות שאני עזרתי לאנשים בסכומים גדולים והיה לי כסף, אבל כנראה הייתי שחצן קצת ונחתתי. אני מודה על כך שהיא עזרה לי ואני אחזיר לה את הכל. לא היתה לי כוונה מלכתחילה, לא רציתי לרמות אותה, היא היתה אצלי בבית כמה פעמים וסיפרה לי שמתעללים בה בבית והיא מפחדת בבית, מכניסים את אחיה בניגוד לרצונה לישון בחדר שלה עם החברה שלו ואמרה שאינה יכולה להתפשט ואין לה פרטיות וגם משלמת להם את החשמל ואין להם מקום אחר לגור. לא יכולתי לעזור לה - הייתי בעצמי במצב של מסכן. לא יכולתי." (עמ' 32 לפרוטוקול ש' 26).

הנאשם פירט בנוסף כי מפאת מצבו הכלכלי הרעוע לא עלה בידו להשיב למתלוננת את הכספים. כמו כן ציין בהקשר זה כי לאחר החקירה נאסר עליו ליצור קשר עם המתלוננת וכן כי בחלוף מספר חודשים הותקף בביתו על ידי רעולי פנים ונחבל באופן קשה. על כן פוטר מעבודתו ומצבו הכלכלי הורע עוד יותר.

הנאשם שב וטען כי לא היה מודע לכל בעייתיות במצבה הקוגניטיבי של המתלוננת בצינו: "ממש ממש לא. אני הייתי אני בבעיה ולא ידעתי לדעת על בעיה, לא הבנתי על זה. קשה לי לחשוב שאני חוזר למצב הזה... לא יכולתי לחשוב - היא נראתה לי יותר טובה ממני." (עמ' 35 לפרוטוקול ש' 14).

עוד ציין הנאשם:

"אני, כשביקשתי ממנה את זה, היא היתה איתי בכל המקומות - במשיכה, בכל, מודעת לדברים. גם אני הייתי צריך להיות... בן אדם אומר לך אני עוזר לך, לא חשבתי על שום דבר, רק על זה שאני צריך להחזיר את זה. עוזרת לי וזהו. אומנם, הייתי כזה שנותן סכומים גדולים בלי לרשום - אבל, אין כאלה הרבה. אין. אני חשבתי זהו, אני... לא יודע. אני מבקש כבוד השופטת שתאמיני לי - לא היתה לי כוונה, חס וחלילה, אני אשלם לה אפילו יותר ממה שמגיע לה, בתשלומים, לא יודע. אני לא אגע בשקל שלה - אני לא יודע למה אני פה בכלל. אני לא משקר. אני מודה שהלוויתי ואני אחזיר ובגלל המצב הזה, לקחתי עו"ד ולא נותנים לי אפילו לדבר איתה, לומר לה משהו. אמרו שיעצרו אותי, אם אני אתקרב אליה. אני צריך משהו חדש?" (עמ' 35 לפרוטוקול ש' 22).

14. בחקירה הנגדית טען הנאשם כי לא ערך רישום מדויק של הסכומים שלווה מהמתלוננת ואולם אמד אותו בכ- 50,000 ₪ ושב וטען כי בכוונתו להשיב לה את הסכום במלואו, בצינו: "אני אומר בסביבות ה- 50,000 ₪. היו 2 חסכונות שהיא פרעה בשבילי ואמרה לי שנלך לפתח תקווה ונוציא מהבנק. היא יצאה ב- 12:30 לאופטיקנה מרמת-גן ולא היתה מספיקה להגיע לבנק בראש העין למשוך את זה במכה אחת. והפקידות ראו, היו, יש מצלמות, הכל מתועד, לא רמיתי ולא שיקרתי בכלום. לא אמרתי מילה אחת. נשבע לך."

ש. יש פה בעצם מישהי שעוזרת לך וכמו שקראת לזה, נס משמיים. לא חשוב לך לנהל איזשהו מעקב כמה כסף אתה חייב לה? כי אני שואל אותך ואתה לא יודע לענות.

ת. אמרתי שאני חייב לה בסביבות 50,000 ₪. אני מוכן לבדוק ולשחזר אחורנית. על סמך אמון, כמו שהיא האמינה בי - לא הסתכלתי מה אני מחזיר לה. אפילו לא צריך את ההחזרה. מה שהיא עשתה לי שהיא הקימה אותי מהרצפה." (עמ' 36 לפרוטוקול ש' 26).

הנאשם שב וטען כי נפגש עם י פעם אחת בלבד. הוא פירט כי תחילה נפגשו לבדם ולאחר מכן הצטרפו למפגש המתלוננת ואחיה. הוא עמד על גרסתו זו חרף האמור בהודעתו במשטרה, כי במהלך המפגש הראשון עם י הכחיש כל היכרות עם המתלוננת "כי לא רצה את כל הבלגן ורצה לדבר עם מזל בעצמה".

הנאשם אישר את האמור בהודעתו במשטרה כי נטל לעצמו את הכספים המפורטים בתדפיסי הבנק בציינו: "כן, אני זוכר שאמרתי להם שכל דבר שלקחתי רשום בתדפיסים אצלה ואני אשלם לה הכל. זה שנתתי לה כסף ולא רשמתי - זו אמורה להיות בעיה שלי. היא הקימה אותי על הרגליים - פשוט." (עמ' 37 לפרוטוקול ש' 24).

לדברי הנאשם טען בהודעתו במשטרה כי לווה מהמתלוננת סך של 6,000 ₪ בלבד, מאחר שסבר שנשאל באופן נקודתי, אודות סך ההלוואה שנטלה עבורו המתלוננת באמצעות שירות "אישי ישיר. הנאשם שב וטען כאמור גם בהקשר להודעתו השנייה שנגבתה כשנה מאוחר יותר.

עוד הופנה הנאשם לאמור בהודעתו כי משך כספים באמצעות הכרטיס בלבד ובנוכחות המתלוננת ושלל תחילה כי התלווה אליה לבנק להוצאת כספים כדלקמן:

"ש. בחקירה השניה שלך, עמ' 2 למטה, דיברתם על הכסף ונשאלת איך עוד גבית כספים חוץ מכרטיס האשראי ואתה אומר "זהו, רק בכרטיס אשראי". ואתה נשאלת אם לא הלכת לבנק להוציא כספים ואתה משיב: "רק בכספומט יחד איתה". ושואלים אותך אם לא נכנסת איתה לבנק להוציא כסף ואתה אומר רק בכרטיס אשראי ואז, שואלים אותך אם נכנסת פעם לבד לבנק ואתה אומר שלא. ואז, אתה פתאום נזכר. למה כל דבר צריך לחלוב ממך? למה אתה לא עונה ישר.

ת. בבנק, היא נכנסה איתי. מה זה לא עונה ישר? לא הבנתי את השאלה. הייתי איתה בבנק. לא נכנסתי איתה לבנק למשוך כסף. זו השאלה. אני זוכר את הכל, כי אני הולך ישר.

ש. זאת אומרת, אתה לא שש לשתף מידע עם החוקרים אלא בצורה דווקנית מחפש את המילה שבה נקבו ומתמקד בה.

ת. אני הולך על מה שאני נשאל ולא יכול לענות משהו אחר." (עמ' 40 לפרוטוקול ש' 3).

כמו כן הופנה הנאשם בהקשר זה לאמור בהודעתו במשטרה **ת/8** :

"ש. בגלל שאמרת אמת במשטרה וראינו שיש מקרים שזה לא היה כך - אני מפנה אותך לחקירתך

הראשונה, עמ' 3, שורות 49-47 (מצטט). שואלים אותך אם כל פעם שלקחת כספים זה היה בנוכחותה ובהסכמתה וענית שכן - בכל הפעמים. למה אתה נותן תשובות מפולפלות ומסובכות?

ת. זה סתם לחפש. אני עומד פה. לא גנבתי, לא רימית, לא שיקרתי. אני רוצה להחזיר. רוצה להחזיר. ניסו לרצוח אותי - יכולתי להחזיר את החוב עד היום." (עמ' 44 לפרוטוקול ש' 17).

ובנוסף:

"ש. למה כששואלים אותך במשטרה שאלה פשוטה ואני מפנה לחקירה הראשונה, עמ' 3, שורה 67 - כמה פעמים משכת כספים לבד עם הכרטיס ואתה עונה: "פעמיים-שלוש". זה נכון?

ת. לעניות דעתי, זה לא פעמיים-שלוש. אולי התכוונתי יחד איתה. לא זוכר בדיוק. לא ספרתי את הפעמים. אולי ככה ככה. אבל, תמיד היה איתה. לפעמים, היה איתה ולפעמים לא היה איתה. כמובן, באישורה. כל הסכומים הרלבנטיים קשורים לסכום שדיברתי עליו." (עמ' 45 לפרוטוקול ש' 8).

הנאשם שלל כי הכרטיס היה ברשותו כל העת, בציינו:

"ת. זה לא לחצי שנה - זה לא נכון. אין מצב. כשהיא הוציאה את הכסף, לדוגמא, מהחסכון - אז, לא יכולנו להגיע לבנק - אז, הייתי מושך את זה והיא היתה נותנת לי את הכרטיס שאני אמשוך כל ערך 4,000 ש"ח, כי זה שהכרטיס מוציא ואמשוך את כל הסכום ב- 4 הימים האלה ואז, הייתי מחזיר לה את הכרטיס. היא היתה מתקשרת אלי בערב, כאשר יצאה התוכנית השנייה הקטנה, היא אמרה שגם עכשיו היא לא צריכה את הכסף, שאני אקח. אני לא אשקר, היינו כמעט חברים. ואז, היה המצב שהכרטיס לא הוציא כי שבת או חג והיא אמרה לי להשאיר את הכרטיס אצלי, כדי להוציא את כל מה שצריך ואפילו לא ביקשה אותו בכלל. נאמר פה שהתבטל פה הכרטיס, היא עצמה הוציאה כרטיס ואמרה לי "מ, בוא לקחת את הכרטיס". אני לא החזקתי את הכרטיס חצי שנה. אין מצב כזה. היא אמרה שבמקום שהיא תבוא איתי כל פעם לבנק, שאני אקח את הכרטיס." (עמ' 39 לפרוטוקול ש' 9).

הנאשם התבקש להבהיר את כוונתו באומרו בהודעתו במשטרה "שאם היה רוצה, היה מכניס אותה למינוסים כאלה, גועל נפש." וצוין: " התכוונתי שאם הייתי גנב או רמאי שרוצה לעשוק אותה, לא היה אכפת לי ולא הייתי נותן לה שקל והייתי לוקח הכל אישית ולא הייתי חומל עליה, היינו כמעט חברים. היא היתה כמו חברה שלי. אני הייתי גם במצב כאילו גם כן, לא יודע, שאלוהים לא יתן לאף אחד להגיע לזה." (עמ' 39 לפרוטוקול ש' 21)

הנאשם שב וטען כי בשום שלב לא התעורר בליבו כל חשד שמא המתלוננת לוקה בשכלה, כדלקמן:

"ש. שמעת את חוקרת החקירות המיוחדות והיא אמרה שאפילו ילדים עונים יותר טוב לשאלות ששואלים אותם ועונים יותר טוב לשאלות שנשאלים ממזל. אז, איך היא בשיחה של חצי שעה מתרשמת כך ממזל ואתה במשך חודשים ארוכים - שום דבר והיא היתה לבושה ומטופחת ולא ידעת ולא שמעת. מה ההסבר

שלך לזה?

ת. ההסבר שלי שהיא כן יודעת לדבר. היא יודעת לדבר די טוב. אולי היא עצורה בדיבור ולא מדברת הרבה ואם נביא אותה לפה והיא תדבר כמו שדיברה עם עורך הדין שלי, שדיבר איתה פה והיא הצביעה עלי בצורה כזו ולא פחדה ממני - אני לא מפחיד, היא פחדה מהתגובה של אחותה ושל אחיה, שעורך הדין שלי נתן לה בטחון ואמר לה ואיתו היא כן ידעה לדבר. עם התביעה היא לא ידעה לדבר והיא דיברה עם עו"ד שלי חופשי על הכל.

ש. אם אני מבין נכון, אני בגלל שאני תובע - כנראה, הפחדתי אותה?

ת. אין לי מושג. צריך לשאול אותה. לא יכולתי לקום ולשאול אותה.

ש. הבחורה שהיתה פה - החוקרת נראית לך מפחידה? לידה מזל גם לא תפקדה פתאום?

ת. האמון שלה באנשים הוא לא כל כך... איתי לקח שבועיים-שלוש עד שהתחילה לדבר איתי על הנושאים שלה, עוד לפני שקרה כל הסיפור הזה. אלי הביתה לא נכנסה ביום הראשון. אבל, אני לא יודע.

ש. בעצם, כולנו שמענו במה זה מתבטא והחוקרת התרשמה. בכל התקופה הזו, לא היה לך חשד היא לא בסדר מאיך שהיא מתבטאת.

ת. אחרי שהייתי במצב הכי מביך ובאשפתות, להגיד לך אם זה היה חלום חיי - אני הייתי קצת שחצן וירדתי לתחתית המדרגה ואפילו עם מכוערת יכולתי ללכת, אבל פה לא היה כיעור אלא טוב לב שהרים אותי, זה משהו אחר שקשה להסביר אותו.

ש. האם לא התעורר בך חשד שמישהי שמדברת ומתבטאת כך, סובלת מפיגור?

ת. אחרי שדיברנו, אחרי כל המקרה הזה והכל שהרחיקו אותה ממני, אתה מתחיל להרהר... איך

מציעים לבן אדם להתרחק ממך - אולי היא לא בסדר, אבל זה לא... אני עצמי הייתי בצרה ולא הבחנתי בכלום. זה כמו בן אדם שלפני שהוא נכנס לבנק ואומרים זה גנב, מנהל הבנק לא יתן לו הלוואה או לדוגמא, בן אדם שאומרים שהוא לא נורמלי קצת, אז תחשבי שהוא לא נורמלי. העניין הוא איך שמציגים את הבן אדם. אם היו אומרים עלי שאני לא נורמלי ומסוכן, גם היית חושבת את זה. הציגו אותה ככזו, אבל היא לא כזאת. היא עזרה לי ואני קודם כל מודה לה על העזרה.

ש. כמו ששמעת, היא מאובחנת רפואית כבעלת פיגור. אבל, נגיד שצורת הדיבור הבעייתית שלה לא שמת לב לאורך כל התקופה והכל היה בסדר, אבל יש פה אישה שמחלקת לך כספים ונותנת לך כרטיס אשראי - האם במכלול הזה, לא נדלקה לך נורה אדומה?

ת. הייתי בתקופה שאף אחד לא האמין בי והיא האמינה בי. זו ההרגשה שקיבלתי. (עמ' 40 לפרוטוקול ש' 13).

ועוד בהקשר זה:

"ש. אתה טוען שמדובר באישה נורמטיבית לחלוטין ובמי שנתנה לך את כל הסכומים האלה מרצון ואתה טוען שלא היה לך שום חשד שמהוו לא בסדר איתה והיא כמוני וכמוך, איך כל זה מתיישב עם זה שאתה מסתובב עם כרטיס האשראי שלה, אתה מבצע פעולות של משיכה של כספים פעם אחר פעם בעצמך, אתה לא יודע בדיוק כמה כספים משכת ואתה מעריך..."

ת. זה כתוב.

ש. מה יותר פשוט שאותה אישה שמלווה לך כספים בצורה שיטתית, עשרות אלפי שקלים במשך כמה חודשים, למרות שרק עכשיו הכרתם - מה היתה הבעיה שלה לעשות את הדברים אלה בעצמה, כמו שאנו מכירים מכל הלוואה?

ת. כמו שאמרתי מקודם, היא באה מהעבודה בסביבות 12:00 מפתח-תקווה, נתנה לי את הכרטיס ואמרה לי להוציא את הסכום. בלתי אפשרי למשוך את כל הסכום בבת אחת. מדובר בסך הכל בהלוואה של סכום כסף, שלא נמשך בבת אחת ואני לא מכחיש.

ש. אמרת שכל הפעולות כתובות.

ת. יש גם את מה שהם משכו. יש חסכונות - כמה רשום? מה שהבאתי לה ולא רשמתי - אני יכול לא להגיד על זה כלום. אבל, כתוב 32,000 ו- 28,000 ₪ - את זה רשמנו מהחיסכון זה כתוב. העברנו מהחיסכון לחשבון שלה ואת זה משכנו. באותה תקופה, היינו במצב קרקע ולא עניין אותי איך אני מושך ומה אני מושך - ממש מחפש באשפה, שתביני מה אני אומר.

ש. אותה אישה שזה מקרוב היכרת ואמרת שכמה שבועות לאחר שהכרתם, היא החלה להלוות לכם כספים...

ת. לא זוכר במדויק זמנים. חודש- חודש וחצי. גם האישה הזאת לפני כן, הכרתי.

ש. האישה הזאת היא נותנת לך את כרטיס האשראי שלה, שוברת עבורך חסכונות, נוטלת עבורך הלוואות - כל הכסף אליך. כל בר-דעת שיקח את הנתונים האלה ויוסיף לתקשורת הקשה עם מזל, יבין שיש עניין עם מישהי שמצב השכלי לא תקין ואתה רוצה לשכנע את בית המשפט שהמחשבה הזאת לא עברה לך בראש? תנסה לתת לבית המשפט את הכלים להאמין שאתה חושב אחרת מכל בן אדם נורמלי?

ת. אם הייתי יכול להביא את העד שכבר הלך לפני שנתיים - זה היה עוזר לי. אני רק יכול לבקש את אמונה של השופטת. אני יכול להמציא או להגיד דברים? שלא היתה לי כוונה מלכתחילה. היתה לי כוונה שתעזור לי ועזרה לי ואני אפצה אותה והיינו כמעט חברים, ואני לא רוצה להרחיב בעניין. הייתי במצב ירוד, ממש לא... אני לא יודע. אין לי הרבה כלים לבוא ולהגיד. אני יכול להביא חברים והמלצות שיגידו שנתנו לי כספים ועזרו לי ואחרי שנשרפה לי משאית - נתנו לי שיק של 20,000 ₪ וכשהיא באה לעזור לי, הרגשתי שזה נס מאלוהים. לא בחנתי אם היא נורמלית, לא נורמלית. בן אדם נותן לך, אתה מבקש הלוואה ועזרה והוא נותן לך - לא תיקח? אתה לא בוחן את הבן אדם. אני גם לא הייתי במצב - לא הייתי

כשיר, אני עצמי, אני מודה. "

(עמ' 42 לפרוטוקול ש' 10).

כמו כן ציין בהקשר לנטען בפניו בדבר חוסר העצמאות שגילתה המתלוננת:

"ש. למה מצאת לנכון ללכת עם מזל וללוות אותה בפעולה הפשוטה של לגשת לבנק, לגשת לפקיד ולשבור את החסכון. אם כל כך רצתה להביא לך את הכספים אלה, לא יכלה לעשות את זה לבד.

ש. היא ביקשה שאבוא בטלפון, בשעות הבוקר - יש שיחות נכנסות בטלפון שהיה לה. אני לא יודע אם הוא סגור... סגרו לה את הטלפון ואמרה "בוא, נלך לעשות את מה שסיכמנו". דיברה בקודים. עכשיו, אני צריך לבחון למה היא מדברת בקודים או למה היא רוצה שאני אבוא איתה לבנק? אני צריך את העזרה.

ש. למה לטענתך מי שניהל את השיח עם הפקידה - היית אתה?

ת. כי אני רצייתי מאוד מאוד את העזרה - הייתי צמה לזה בצורה הכי-הכי וכל זה נלקח במטרה שאני אחזיר, בעזרת השם. לא אני דיברתי - היא דיברה. אני דיברתי חלק והיא דיברה חלק. היינו ליד הפקידה והיא אמרה לה שאפשר לסמוך עלי. היא לא הבחינה שהיא לא נורמלית - 2 משיכות מאותה פקידה, שיש הקלטות שהיא דיברה עם אישי-ישיר וגם לא שמה לב שהיא לא נורמלית. חס וחלילה, אני לא אומר שהיא לא נורמלית. היא עזרה לי ואני מודה לה על כך. לא משנה מה היא תגיד ומה היא אומרת היום. בגלל זה אני פה.

ש. חוץ ממשיכת כספים, הלוואות ושבירת חסכונות - היתה עוד דרך דרכה קיבלת כספים ממזל?

ת. לא, אין שום דרך.

ש. יכול להיות שביצעת עסקאות עם הכרטיס הזה?

ת. לא, יש סכומים שהיא שילמה לי בחברת חשמל ודרך אגב, עד היום מנותק מהחשמל ולוקח מהשכנים, באישור כמובן.

ש. אתה שילמת עם הכרטיס או היא?

ת. לא זוכר. היא היתה לידי. אמרתי לה שיש לי בעיה שלא ינתקו לי את החשמל, אז היא גיהצה את הכרטיס שלה שם. כל הסכומים האלה זה הסכום." (עמ' 45 לפרוטוקול ש' 13)

דין

15. אין עוררין כי בעת הרלוונטית משך הנאשם באמצעות הכרטיס כספים בסכומים העולים כדי עשרות אלפי ₪. כמו כן כי ביקש מהמתלוננת למשוך כספים מתכניות החיסכון שלה בבנק, בסך כולל של 77,663 ₪ (ת/12)

ולהעבירם אליו וכן ביקש ממנה ליטול עבורו הלוואה בסך של 6,000 ₪ והמתלוננת נענתה לבקשותיו והעבירה לידיו את הכספים.

16. עסקינן במתלוננת בשנות החמישים לחייה, המתגוררת במחיצת אימה הקשישה. היות המתלוננת לוקה בשכלה הוכח במסמכים שערך פרופ' וינגרטן (ת/10א' ו-ב'). כך עלה גם מדו"ח ועדת האבחון ת/2, בעת שהמתלוננת אובחנה כמתפקדת ברמה של פיגור שכלי קל. לאחר האירוע אף מונה אחיה של המתלוננת לשמש לה כאפוטרופוס (ת/1).

17. בבוא בית המשפט לבחון את עדותה של המתלוננת, עליו לשים לנגד עיניו את המבחנים שנקבעו בפסיקה, באשר לעדותו של הלוקה בשכלו, כמפורט בע"פ 5339/98 **מדינת ישראל נ' פלוני** כדלקמן:

"נקודת המוצא בדיון בעדותו של לוקה בשכלו או בנפשו היא העיקרון שהכול כשרים להעיד, המעוגן בסעיף 2 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971. ההתחשבות במצבו הנפשי או השכלי של העד מתבטאת בהערכת משקלה של העדות ולא בקבילותה. מבחני המשקל שיש ליתן לעדותם של עדים הלוקים בנפשם נקבעו בפסיקה, והם יפים גם להערכת המשקל של עדות הלוקים בשכלם... במסגרת המבחן הראשון, אם כן, נבדקת התרשמותו הישירה של בית המשפט מן העד; במסגרת המבחן השני נבחן הגיונה הפנימי של העדות; ובמסגרת המבחן השלישי מוערכת העדות באמצעות קיומן של ראיות חיצוניות. פסיקת בית משפט זה עמדה על כך כי קיים הבדל הכרחי בין הערכת מהימנות עדותו של אדם בריא להערכת עדותו של הלוקה בנפשו או בכושרו השכלי, בפרט בכל האמור לשני המבחנים הראשונים שהוצגו בעניין ברדה. נקבע, כי באשר למבחן הראשון - מבחן ההתרשמות הבלתי אמצעית - על בית-המשפט להתחשב בליקוי של העד. כך, למשל, מתן תשובה על-ידי העד רק לאחר שאלות חוזרות ונשנות עשוי לפגוע במהימנות עד מן השורה, בעוד שהתנהגות דומה של עד הלוקה בשכלו עשויה ללמד אך על קשיי תקשורת הנובעים מליקויו השכלי, ועל ניסיונו למקד את הדברים ואף לדייק בהם. באשר למבחן השני - מבחנה הפנימי של העדות - יש לזכור כי הכלים המקובלים להערכת הגיונה הפנימי של עדות, כגון מידת הדייקנות והסתירות הפנימיות שבעדות, אינם תמיד ישימים במקרים של עד הלוקה בנפשו או בשכלו" (ע"פ 7169/07 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (5.3.09)).

18. המתלוננת העידה בפני בית המשפט ולא בכדי מצאתי להביא לידי ביטוי, באריכות, כלשונה, חלק ניכר מעדותה. הלקות השכלית ממנה סובלת המתלוננת, ניכרת לעין כל. היא העידה באופן בלתי קולח, תוך שנזקקה להפשטת השאלות ולתיווך, לצורך הבנתן על בורין. תשובותיה היו דלות ובלתי ממצות ולעיתים עשתה שימוש בהדגמות, תחת תיאור מילולי של הפעולות ואף הגיבה בצחוק באופן בלתי תואם את הסיטואציה ואת השאלה שנשאלה.

19. גם החוקרת שגבתה את עדותה של המתלוננת התרשמה באופן זהה, ועניין זה בא לידי ביטוי מפורש גם

בקלטת החקירה שהוגשה כראיה.

20. עם זאת התרשמתי כי המתלוננת העידה בכנות, תוך ניסיון לתאר בפרוטרוט את שארע.

חרף המבוכה בה היתה שרויה אישרה המתלוננת פרטים שהיה בהם כדי לציירה באור שלילי, לרבות העובדה כי העבירה לנאשם את הכרטיס מרצונה, על מנת שיעשה בו שימוש, לאחר שרכש את אמונה, וסברה שפניו להגשמת מאווייה ולרקימת קשר זוגי עימה.

לא ניתן היה להתרשם ממגמת הגזמה או הכפשת הנאשם. המתלוננת העידה באותנטיות, שהנאשם עמד בהבטחתו ובעת שהכרטיס היה ברשותו, מילא את מבוקשה והעביר לידיה סך של כמאתיים ₪ לרכישת מנוי חודשי לנסיעה בתחבורה הציבורית. עם זאת תיארה כיצד בהמשך סר חינו בעיניה, משנגוזו תקוותיה וכיצד סירב להשיב את הכרטיס לידיה, בטענה כי נבלע.

גרעין עדותה של המתלוננת היה מהימן ועקבי ועלה בקנה אחד עם האמור בהודעה, שנגבתה על ידי החוקרת והוגשה בהסכמה וכן עם עדותה של י.

התרשמותי בדבר מהימנות גרסתה של המתלוננת התחזקה אף לאור התמיכה המהותית שנמצאה לה בעדותו של הנאשם.

21. כאמור לעיל, היות המתלוננת לוקה בשכלה נגלה לעין כל. גם מהודעותיהם של אחי המתלוננת שהוגשו בהסכמה (ת/5-7), עלה במפורש המובן מאליו, כי כל בר דעת יוכל להבחין בכך באופן מידי.

22. משכך, טענת הנאשם כי לא היה מודע להיות המתלוננת לוקה בשכלה ואף כי לא נדלקו לו כל נוריות אזהרה, בהקשר זה, הינה מופרכת ולא זכתה לשמץ של אמון מצדי.

נהיר לי כי המדובר בגרסה מיתממת ומגמתית שהועלתה כחלק מקו ההגנה בו נקט הנאשם, בניסיון לשוות לקשר שרקם עם המתלוננת, צביון חברתי ולהעברת הכספים לידי, מתן הלוואה שגרתית, בעקבותיו, שבכוונתו לפרוע.

ואולם בפועל לא פעל הנאשם להשיב מאומה לידי המתלוננת, חרף חלוף הזמן, לא היה מודע למלוא הסכומים שנטל בעת שעשה בכרטיס כבשלו וכלל התירוצים שהעלה בהקשר זה היו מופרכים.

התרשמותי בדבר חוסר מהימנות טענת הנאשם כי לא היה מודע לכך שהמתלוננת לוקה בשכלה התחזקה מכלל הנסיבות שיפורטו עתה. הנאשם פגש במתלוננת בתור לכספומט והיא נזקקה לעזרתו בהוצאת כספים באמצעות הכרטיס, פעולה שביצעה באופן מוגבל ובסכום שאינו עולה על 400 ₪. המתלוננת אף לא גילתה עצמאות

בפעולותיה כמצופה ולא העבירה לנאשם כספים, אלא את הכרטיס עצמו, כשהמספר הסודי צמוד אליו. זאת כשהיא נזקקת לחסדיו של הנאשם להוצאת כספים וכל מבוקשה היה סכום זעום של כמאתיים ₪, לרכישת מנוי חודשי לנסיעה באוטובוס. המתלוננת אף לא היתה בקיאה כלל ברזי הבנק ונזקקה לליווי הנאשם על מנת לשחרר את כספי תכניות החיסכון וליטול את ההלוואה, שהעבירה לידי.

גם העובדה שהפעולות שדרשו את נוכחותה של המתלוננת, לא התבצעו בסניף הבנק בו מתנהל חשבון המתלוננת, בראש העין, שם לבטח הינה מוכרת וכן העובדה כי הנאשם התרה במתלוננת לבל תגלה לאיש אודות מהות הקשר ביניהם, כפי שציינה בעדותה, היוו ראיות נסיבתיות שהיה בהן כדי ללמד על היותו של הנאשם מודע להיות המתלוננת לוקה בשכלה.

גם בכך שהנאשם הכחיש תחילה בפני י את היכרותו עם המתלוננת, כפי שאישר בהודעתו במשטרה **ת/8** (עמ' 4 ש' 98) הצביעה על היותו מודע להיות המתלוננת לוקה בשכלה ועל אי כשרות מעשיו.

לא היה בפי הנאשם כל הסבר מניח את הדעת, לתמרורי האזהרה שניצבו בפניו ואך שב וטען כמנטרה, כי המתלוננת רוממה אותו מאשפתות והינה נס שזימן לו הגורל.

23. התרשמותי כי האמת אינה נר לרגלי הנאשם בצינו כי לא היה מודע להיות המתלוננת לוקה בשכלה, התחזקה, גם מאופן התנהלותו בחקירה במשטרה.

כבר במהלך החקירה טען הנאשם כי קיבל את הכספים מהמתלוננת כהלוואה. ניכר היה ניסיונו להלך בין הטיפות ולהימנע ממתן פרטים שיהא בהם לחתור תחת גרסה זו וכן להרחיק עצמו מנסיבות שהיה בהן, על פניהן, כדי להוות נוריות אזהרה בפני כל אדם בר דעת, בדבר הלקות השכלית ממנה סבלה המתלוננת וביתר שאת, לאור אישורו בדבר ההיכרות רבת השנים עימה.

נמצאנו למדים כי הנאשם גילה בחקירה טפח וכיסה טפחיים, עד שעומת עם הראיות נכוחה. הנאשם צמצם תחילה את סכום הכספים שקיבל לסך של 6,000 ₪ בלבד - סכום ההלוואה, עד שעומת עם פירוט חשבון הבנק ואישר את קבלת כלל הסכומים הנקובים בו והמסומנים בצבע צהוב.

כחלק ממגמה זו גם טען הנאשם תחילה כי כלל הכספים התקבלו באמצעות הכרטיס ושלל כי הגיע עם המתלוננת אל הבנק. הוא אף טען תחילה כי עשה שימוש בכרטיס, במרב ההזדמנויות, בנוכחות המתלוננת.

אף לא עלה בידי הנאשם להעלות הסבר מניח את הדעת לפשר התנהלותו זו בחקירה והדברים הובאו בפירוט כלשונם ומדברים בעד עצמם.

24. עם זאת ובין השורות אישר הנאשם כי עצם את עיניו למול סימני האזהרה שהיו לנגד עיניו ובחר להתמקד בתועלת הכלכלית שצמחה לו מהקשר עם המתלוננת ועל כן ייחשב כמי שמודע בפועל להיות המתלוננת לוקה בשכלה.

בין היתר בא הדבר לידי ביטוי בהודעתו במשטרה ת/9, עת ציין הנאשם לגבי מצבה הקוגניטיבי של המתלוננת: "אני אומר לך לא ראיתי. באותה תקופה הייתי צריך הלוואה והיא דיברה רגיל, הכל רגיל אמרה לי אין בעיה והכל בסדר - זהו מה... אני לא בדקתי, אני בהלם שאמרו לי את זה פה. תגיד לי אתה מלווה לי כסף אני צריך לדעת אם אתה בסדר או לא." (עמ' 2).

ובנוסף:

" נתנו לי שיק של 20,000 ₪ וכשהיא באה לעזור לי, הרגשתי שזה נס מאלוהים. לא בחנתי אם היא נורמלית, לא נורמלית. בן אדם נותן לך, אתה מבקש הלוואה ועזרה והוא נותן לך - לא תיקח? אתה לא בוחן את הבן אדם. אני גם לא הייתי במצב - לא הייתי כשיר, אני עצמי, אני מודה."

25. בכתב האישום המתוקן הואשם הנאשם בביצוע עבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, שבאו לידי ביטוי בין היתר בניצול אישיותה ותמימותה של המתלוננת.

שוכנעתי שהוכח מעבר לכל ספק סביר, כי הנאשם ניצל את היות המתלוננת לוקה בנפשה, את תמימותה ואישיותה. הוא ניצל שעת כושר שנקרתה לדרכו וטווה עימה קשר, אותו פירשה המתלוננת כעשוי להוביל לקשר זוגי, לו ייחלה.

על רקע זה, ובעת שביקש הנאשם את המתלוננת להיות לו לעזר, נענתה בחיוב והעבירה לידיו את הכרטיס. הנאשם עשה בו כבשלו ותוך ניצול ציני של מצבה השכלי של המתלוננת, נענה לבקשתה הצנועה, והפריש לה מידי חודש בחודשו, סך זעום של מאתיים ₪. הנאשם אף ניצל נסיבות אלה על מנת לקבל מידי המתלוננת גם את כספי חסכוניתיה וכספי הלוואה שנטלה עבורו.

26. רכיבי המרמה הספציפיים, המיוחסים לנאשם באים לידי ביטוי בסעיפים 5 ו-6 לכתב האישום המתוקן.

נטען באשר למצג כוזב שהציג בפני המתלוננת, בכך שבעת שנטל את הכרטיס, תוך ניצול תמימותה ומצוקתה השכלית, טען בפני המתלוננת שישמור אותו אצלו וימשיך עבורה כסף מהכספומט כל אימת שתחפוץ בכך.

ואולם המצג הכוזב הנטען לא הוכח בראיות שבפני. שכן עלה כי לנוכח היותה לוקה בשכלה, הפקידה המתלוננת את הכרטיס בידי הנאשם, לשימושו האישי, על מנת להיות לו לעזר, לנוכח מצבו הכלכלי הרעוע. משמע תכלית העברתו לא היתה לשם שמירתו עבורה ומשיכת כסף מהכספומט, כל אימת שתחפוץ בכך. כפועל יוצא מכך ותוך ניצול ציני של היות המתלוננת לוקה בשכלה, הניח הנאשם את דעתה כי יעביר לידיה כל סכום שתבקש ונענה

לדרישתה הצנועה של המתלוננת, שהתמצתה בסך של 200 ₪ מידי חודש, לרכישת מנוי לתחבורה הציבורית.

27. עוד מיוחס לנאשם כי בעת שביקש מהמתלוננת להעביר אליו את הכסף המצוי בתכניות החיסכון שלה בבנק, הציג בפניה מצג שווא, כי ישיב לה את הסכום האמור.

דא עקא כי בניגוד לגרסת הנאשם שקיבל את הכספים כהלוואה שהתכוון להשיבה, עלה מעדותה של המתלוננת, שהנאשם לא הבטיח לה מעודו שישלב לידיה את הכספים שקיבל ממנה. ועל כן גם חלק זה של כתב האישום לא הוכח.

עלה אם כן כי יסודות המרמה הספציפיים הנטענים בכתב האישום לא הוכחו.

28. ואולם משהוכח במידה הדרושה בפלילים, כי הנאשם ניצל את מצבה השכלי של המתלוננת, על מנת לקבל "דבר שאינו מגיע לו כדין" קמו היסודות המהווים את עבירת העושק, שזוהי לשונה:

עושק]

**"431. המנצל את המצוקה, החולשה הגופנית או השכלית, חוסר הנסיון או קלות הדעת של הזולת לאחת מאלה, דינו - מאסר שלוש שנים:
(1) דורש או מקבל דבר שאינו מגיע לו כדין; "**

29. ב"כ הנאשם ציין בסיכומיו כי כבר מלכתחילה טען שעובדות כתב האישום מגלות לכל היותר עבירה של עושק. ואולם המאשימה לא ראתה עימו עין בעין והותירה את הוראת החיקוק של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות על כנה ותיקנה את כתב האישום רק על דרך פירוט יסודות המרמה שבאו לידי ביטוי במצגים הכוזבים, המפורטים בסעיפים 5 ו-6 דלעיל.

משכך, טען ב"כ הנאשם, כי היה וימצא בית המשפט שעבירת המרמה לא הוכחה, הינו מנוע מלהרשיע את הנאשם בעבירת העושק, אף אם הוכחה בפניו.

30. טענה זו של ההגנה, נדחת על ידי. העובדה כי המאשימה סברה שיעלה בידה להוכיח את העבירה שיוחסה לנאשם בכתב האישום ומיאנה לתקנה לעבירת העושק, כעתירת ב"כ הנאשם, כשלעצמה, אינה מונעת מבית המשפט מלהרשיע את הנאשם בסופו של יום בעבירה חלופית זו, אשר הוכחה בפניו. זאת ככל שניתנה לנאשם ההזדמנות הסבירה להתגונן מפניה, כפי שניתנה בענייננו, תוך מתן הדעת לכך כי כתב האישום ייחס לנאשם קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, שבאו לידי ביטוי בין היתר בניצול אישיותה ותמימותה של המתלוננת, רכיב המהווה כאמור לעיל, את יסודות עבירת העושק, אשר הוכחה בפניו.

סוף דבר

31. אני מזכה את הנאשם מחמת הספק מביצוע עבירה של קבלת דבר במרמה, בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 לחוק.

אני מרשיעה את הנאשם בביצוע עבירת עושק, לפי סעיף 431 לחוק.

ניתנה היום, ז' אלול תשע"ד, 02 ספטמבר 2014, בהעדר הצדדים.

דבורה עטר, שופטת